

SHARI J. RYAN

TRADUCERE DE CARMEN ION

Fiica doctorului *de la* Auschwitz

Tatăl ei i-a slujit pe dușmanii țării.
Ea și-a riscat viața, înfruntându-i.

HISTORICAL FICTION

LEDA BAZAAR

S H A R I J . R Y A N

Fiica doctorului
de la
Auschwitz

Traducere din limba engleză de
CARMEN ION

Bunicii mele
– *simt.*

PROLOG

MAI 1945

FAC UN ULTIM PAS ȘI AJUNG LA NIVELUL SOLULUI, IAR un val de emoție mă copleșește când repet în gând cuvintele auzite la difuzorul prăfuit al radioului: „Războiul din Europa s-a încheiat! Naziștii au capitulat necondiționat.” Întind spre ușă mâna, pe care o simt desprinsă parcă de corp în clipa când degetele pipăie tremurând vechiul zăvor ruginit. Războiul s-a întins pe mai mult de o treime din viața mea și nu-mi mai amintesc cum e să fii liber. Nu-mi amintesc dacă fusesem suficient de mare pentru a înțelege ce înseamnă pacea înainte ca ea să dispară.

Ușa din lemn se deschide cu un scârțâit, ca un prim căscat dimineața, după o noapte lungă. Lumina zilei se revarsă în jurul meu și abia dacă mai văd ceva.

Când tot ce ai cunoscut mult timp nu a fost decât o înșiruire de ore de întuneric, soarele pare ceva extravagant și etern. La cei douăzeci de ani ai mei, am senzația că văd lumea pentru întâia oară.

Culorile care mă împresoară sunt vii și strălucitoare: frunzișuri dese stau atârinate de ramurile copacilor, din pământul dezghețat au răsărit o sumedenie de fire de iarbă,

iar cerul senin are toate culorile penajului unui păun, contopite într-un unic albastru divin care nu ar putea fi niciodată reprodus într-o fotografie sau pictură. De jur împrejur, frumusețea a pus stăpânire, și, odată cu prima adiere de aer curat, o nouă poveste stă să înceapă.

Unii ar putea vedea în asta poarta deschisă către rai, în timp ce alții ar zice că ne îndepărtăm de hăul iadului. Eu, una, nu știu sigur dacă am pierdut noțiunea timpului cu minute, ore, săptămâni, luni sau ani ori dacă timpul s-a oprit pur și simplu în loc cât am fost ținuti captivi în beznă.

Mi s-a spus odată că nu am ce căuta într-o lume menită unui anumit tip de oameni – cel definit prin ceea ce doar o pereche de ochi pot vedea.

Poate că am fost oarbă înainte, însă acum văd totul limpede. Aceasta este lumea mea, și numai eu pot decide ce va urma!

Pentru că îmi pot făuri propriul destin!

CAPITOLUL I

MAI 1941

SOFIA

CEA DINTÂI DIMINEAȚĂ DINTR-O NOUĂ LUNĂ PARE SĂ ceară a-i fi recunoscute meritele: e un nou început pe care avem norocul de a-l trăi de douăsprezece ori într-un an. Și totuși, nimeni nu suflă o vorbă despre asta, pentru că viața merge înainte ca o roată – se învâрте până ce se izbește de un deal sau își pierde avântul.

Ochii mă dor de când mă tot zgâiesc la calendarul pe care l-am desenat cu grijă pe o foaie de hârtie de mașină de scris, trasând linii pe marginea manualului. Profesoara ne-a spus despre importanța ținerii evidenței zilelor – spune că ne ajută mințile să se miște într-o direcție productivă. Am ajuns la a treia lună de încercări în această privință, însă în primele două luni nu am notat decât x-uri roșii în fiecare căsuță care marchează zilele. Aș prefera să am lucruri de făcut. Fără niciun plan în viitorul predictibil, nu prea văd rostul ținerii evidenței. Nici măcar nu pot număra zilele până la sfârșitul războiului.

Totuși, pătratele goale mă trag de mânecă să adaug un eveniment sau orice altceva atât de special, încât să devină de

neuitat. Măine e vineri, și deci sabbatul, sau cel puțin ar trebui să fie pentru noi. Nu discutăm prea mult despre această sărbătoare și nici nu o mai celebrăm așa cum o făceam de când mă știu, însă simt că ar trebui să o trec în calendar.

Notez cu degete nesigure literele în căsuța zilei de mâine. Curbele și liniile scrisului meu de mână au marginile încrețite, dovezi ale emoțiilor pe care nu mi le pot stăpâni. Sabbatul merită să fie însemnat în calendar. Poate că, dacă și părinții mei ar face-o, s-ar răzgândi în privința modului cum ne practicăm religia.

Deschid sertarul biroului de scris șubred și las creionul să cadă peste celelalte dinăuntru, însă nu îl aud cum zăngănește; zgomotul e acoperit de o discuție purtată cu voce tare care pare să vină de jos, de la parter, dinspre mai mulți oameni. Nu știam că așteptăm musafiri, mai ales că e atât de devreme.

Totuși, nu glasul tatei este cel care se aude cel mai tare, așa cum se întâmplă de obicei. Susține că nu are cel mai puternic volum, ci că vocea sa baritonală e unică și sună ca un tunet.

Îmi iau halatul de pe marginea patului cu baldachin și-mi trag materialul călduros peste umeri. Răsucesc ușor clanța ușii, pe care o întredeschid atât cât să mă pot strecura afară, după care pășesc pe dalele de gresie de un maro murdar ale holului, până la casa scării din lemn de stejar. Deși curată, balustrada pare mereu lipicioasă din cauza lacului, oricare ar fi fost el, folosit la ultima rundă de renovări minore ale clădirii din secolul al XVIII-lea a fermei noastre. Cele din urmă îmbunătățiri au fost aduse cu mult timp înainte de a mă naște eu, căci casa a fost transmisă moștenire din generație în generație în familia mamei, fiind construită de stră-străbunicul meu.

Primul șir de trepte protestează cu gemete și scârțâieli ce riscă să mă dea de gol. Noroc cu al doilea șir, acoperit de dale de un roșu ruginiu. Aș putea alerga în sus și-n jos pe scară toată ziua fără ca nimeni să n-audă nimic. De fapt, de multe ori m-am ascuns în spatele curbei zidului cu tencuială albă pentru a trage cu urechea la conversațiile purtate în vestibul – poate că pe unele dintre ele nu ar fi trebuit să le ascult, însă prefer să știu, nu să fiu ținută în beznă.

Sunt încă îmbrăcată în pijama verde lămâie, iar părul meu castaniu lung și rebel e și acum încâlcit, dar trebuie să aflu mai multe despre ceea ce se întâmplă la doar câțiva pași distanță.

— Trebuie să înțelegeți că nu-mi pot abandona pacienții pentru așa-ziii voștri gentlemeni.

Percep o schimbare în vocea tatei. Poate că e din cauză că nu vorbește în polonă, ci în germană, o limbă pe care am ajuns să o stăpânim destul de bine cu toții în ultimii ani, de când Germania ne-a ocupat țara. Între noi, dar și cu ceilalți locuitori ai orașului vorbim în continuare în polonă, și nu înțeleg de ce am schimba asta doar fiindcă germanii refuză să ne vorbească limba.

— În calitate de medic primar aici, în Oświęcim¹, am obligații față de localnici, zice tata. Oamenii ăștia depind de mine.

Pauza în discuție pare să se prelungească minute în șir, deși, cu siguranță, nu trec decât câteva secunde înainte ca unul dintre ceilalți bărbați să răspundă:

— Herr Amsler, presupun că știți că vă vom răsplăti efortul. Sunteți, într-adevăr, cel mai bun medic de aici, iar noi avem nevoie de o persoană cu abilitățile dumneavoastră.

¹ Numele polonez al localității cunoscute în general sub numele Auschwitz (n. red.).

În plus, le-ați face un mare serviciu atât familiei, cât și țării dumneavoastră.

Țara noastră – un concept care momentan nu poate decât să nască confuzie, din moment ce nemții au cucerit Polonia și o stăpânesc acum. Tata nu face parte nici din armata poloneză, nici din cea germană. Prin urmare, nu știu cum ar putea ajuta Polonia altfel decât tratându-și pacienții din oraș.

— Înțeleg foarte bine ce spuneți, dar insist să-mi acordați răgazul de a discuta cu soția înainte de a vă da un răspuns.

Tata nu s-ar gândi în veci să părăsească orașul – sau, și mai rău, să-și închidă cabinetul, la care plănuiesc să lucrez și eu după terminarea studiilor la școala de asistente medicale –, indiferent ce i-ar putea oferi acești bărbați. Sunt deci convinsă că le răspunde așa cum trebuie pentru a-i face să plece.

— Desigur, Herr Amsler! Ne vom întoarce mâine-dimineață ca să vă aflăm răspunsul. Vă rog să le transmiteți complimentele noastre soției și fiicei! Toate cele bune! O zi frumoasă să aveți.

Ce proști! Cum poate exista „o zi frumoasă” în Polonia ocupată de naziști?

— Vă mulțumesc, domnilor! replică tata. Vă conduc!

Ușa de intrare se trânteste cu o bufnitură asurzitoare, semn că pot coborî până la baza scării, unde îl găsesc pe tata cu mâna încheștată pe clanță și holbându-se de parcă ar putea răzbate cu privirea prin lemnul masiv.

— E totul în regulă, tată? îl întreb cu glas scăzut ca să nu-l sperii și să-l fac să tresară.

Tata își înconvoaie umerii înainte de a se întoarce cu fața spre mine pentru a-mi răspunde. E deja îmbrăcat de lucru cu pantalonii lui buni din tweed maro, o cămașă albă și cravata

preferată, cea cafenie cu mici buline albe. Însă ochii îi sunt triști și o încrețitură i-a apărut între sprâncene – nu așa arată de obicei dimineața, înainte de a pleca de acasă.

— Cât de mult ai apucat să auzi, trăgând cu urechea, Sofia?

— Destul cât să mă întreb ce căutau oamenii ăștia la noi acasă dimineața atât de devreme și de ce să îți ceară să renunți la cabinet și să te pui în slujba „țării noastre”.

— E complicat, *maly myszka!* zice, coborându-și mâna pe umărul meu.

De ani buni nu mi-a mai spus „șoricel”. Am șaisprezece ani acum, sunt aproape femeie.

— Cine erau oamenii ăia? insist.

— N-ai de ce să-ți faci griji din pricina lor! Trebuie totuși să mă duc să discut cu *matka*. Mergi și pregătește-te de școală! Nu vreau să întârzi.

Sunt sigură că nu va avea o conversație plăcută cu mama.

Stomacul meu face tumbe de îngrijorare. Tata nu își arată aproape niciodată emoțiile, oricum nu prin expresia feței, care denotă acum o stare de teamă. Cel mai probabil va merge să discute cu mama în dormitorul lor, unde știe că nu-i pot auzi. Au așezat șifonierul lor masiv între dormitoarele noastre pentru a bloca orice sunet.

Îl văd că a ajuns deja la jumătatea primului șir de trepte și mă îndrept spre ușa din față a casei, cu gândul de a verifica dacă bărbații sunt încă afară. Sticla de la fereastra îngustă a ușii s-a mățuit, așa că o șterg făcând mici cercuri cu cotul. Zăresc doi bărbați în uniforme gri, completate de cizme negre lucioase, înalte până la genunchi, și caschete așezate pe vârful capului. Nu sunt doar niște soldați oarecare din Forțele Armate; îmi dau seama că ocupă funcții mai importante, judecând după Mercedesul în care urcă. Pe aici, cu toții îi evităm

cu orice preț pe bărbații în uniformă. E ceva ce facem încă de acum un an și jumătate, când au venit în țara noastră.

Mașina cotește, stârnind praful când iese de pe proprietate. Nu îmi dau seama cât timp am stat și m-am zgâit în urma celor doi, dar câteodată am senzația că numai așa pot să arunc o privire spre adevărurile de care mă protejează zidurile casei.

Bănuiesc că discuția dintre părinți nu decurge bine, căci aud cum ușa de la dormitorul lor este deschisă și închisă cu putere.

— Unde ești, Sofia? mă strigă mama.

Urc în fugă scările, căci se pare că e deja la mine în dormitor și mă așteaptă.

— Aici sunt! îi spun.

O găsesc stând aplecată peste biroul meu, studiindu-mi calendarul.

— Ce-i asta? mă întreabă și arată în jos, spre singura căsuță în care am făcut o însemnare.

— Sabatul... e mâine-seară și m-am gândit că...

Mama ridică bucata de hârtie de pe birou de parcă ar fi un document hotărâtor pentru soarta noastră. Face ochii mari, și buza de jos îi cade.

— Nu, nu, nu!

Rupe hârtia în bucățele din ce în ce mai mici, pe care le lasă să plutească în jos spre podea, unde se înalță ca un munte de zăpadă. Mama își trece pe după ureche o șuviță din părul castaniu tuns scurt, dând la iveală obraji rozalii.

— Niciun sabat! Am terminat cu asta! zice, scrâșnind din dinți.

— Nu înțeleg! Ce importanță are ce facem la noi în casă? o întreb.

Sprâncenele bine pensate ale mamei se împreunează. Își înclină ușor capul. Mă privește de parcă m-aș face vinovată de un păcat.

— Știi de ce are importanță. Tatăl tău nu e evreu, așa ca noi, și n-ar fi cinstit să-l obligăm să țină sărbătorile noastre.

Mă simt de parcă m-ar fi lovit în burtă atât de tare, încât îmi vine să mă îndoi de șale, și tot ce pot face este să mă uit în jos, la hârtia fărâmițată ce zace între noi.

— Se pare că am uitat că ne-am pierdut toate drepturile, îmi spun în timp ce îmi încrucșez brațele la piept, ca și cum ar merita să o provoc, deși nu merită sfidarea.

— Nu, n-ai uitat! mă repede mama, care îmi ia mâna în mâinile ei și o strânge tare. Ești supărată, Sofia, și pe bună dreptate, dar pe moment trebuie să uităm cine suntem și să-l susținem pe tatăl tău. Crede-mă, nu ne-am pierdut toate drepturile, iar pentru asta ar trebui să fim recunoscătoare.

Mă uit în sus, la fața ei, în căutarea unui semn de empatie, și văd că la coada ochilor înroșiți i-au apărut lacrimi. Îmi ridică pumnul la buze și îl sărută.

— Atunci de ce ești supărată pe el? o întreb.

Clatină din cap și oftează din greu.

— Nu pe tatăl tău sunt supărată. Nici mie nu îmi place lumea în care trăim, dar n-am ce face decât să mă conformez, pentru siguranța noastră.

Negarea e ca un zid de sticlă ușor de străpuns cu privirea, dar imposibil de trecut de cealaltă parte. Dacă cedez fricii, mă va mistui. Trebuie așadar să continui să mă concentrez asupra prezentului.

Pentru că suntem în siguranță. Deocamdată.

**Auschwitz, 1941: Meseria tatălui ei era să salveze viețile
ofițerilor SS. Ea însă alege să riște totul pentru a salva prizonierii.**

În Polonia ocupată de naziști, Sofia nu își mai poate privi tatăl în ochi. Mama ei este evreică – așadar, cum de îndrăznește tata să lucreze ca medic pentru ofițerii SS? Tânăra nu îl poate ierta, chiar dacă bărbatul a făcut acest compromis pentru a-și salva familia.

În puterea nopții, Isaac coboară, alături de alte sute de prizonieri, din trenul plin până la refuz. Dincolo de sârma ghimpată de la Auschwitz, naziștii hotărăsc soarta deținuților pe loc, iar Isaac este ales să muncească, nu să moară.

În fiecare zi, tânărul și colegii lui sunt trimiși la o fermă din apropiere, unde lucrează pământul de la răsăritul și până la apusul soarelui. Isaac simte că fiecare gură de aer ar putea fi ultima, așa încât, atunci când zărește o fată frumoasă care îl spionează de la fereastră, i se pare că visează...

Sofia refuză să accepte ceea ce vede. Evitând gărzile, tânăra îi strecoară o scrisoare băiatului cu ochi verzi din grădină. În câteva rânduri, îi explică faptul că va face tot ce îi stă în putere să îl salveze.

Acesta este începutul unei evadări care ar fi trebuit să fie imposibilă – și al unei povești de neuitat. Este însă dragostea suficientă pentru a ține piept răului?

Fanii unor romane precum *Moașa de la Auschwitz* și *Tatuatorul de la Auschwitz* vor fi captivați. Cartea aceasta, care îți va smulge multe lacrimi, arată că, deși libertatea îți poate fi furată, iar cei dragi sunt duși de lângă tine, nimeni nu îți poate lua speranța...

ISBN: 978-606-088-882-6

9 786060 888826

www.edituracorint.ro